

Det teknologiske menneske

//

//]]]]> //]]>

Grensene for hva vi kan gjøre med teknologi flytter seg stadig. Med det forandres også den menneskelige natur. I sin masteroppgave argumenterer Ørjan Steiro Mortensen for at «det menneskelige» må forstås i lys av menneskets bruk av teknologi.

I samarbeid med Masterbloggen presenterer Salongen aktuelle masteroppgaver i filosofi. Ingrid Grønli Åm er Masterbloggens fagredaktør for filosofi og idéhistorie.

Menneske mot maskin

Relasjonen mellom mennesket og tekniske hjelpemidler har gjennom nesten hele historien vært for tett til at vi har kunnet gripe hva det teknologiske egentlig er. Først i de moderne samfunnene har det blitt et tydelig skille mellom det som regnes som av teknologisk art og det som regnes som av menneskelig art.

//]]]]> //]]>

Når teknologisk utvikling skjer så hyppig at man kan oppleve teknologiske paradigmeskifter innenfor en enkelt livstid, blir det teknologiske og dets egenartede dynamikk tydelig. Da flere av de arbeidsoppgavene mennesket tidligere måtte utføre selv etter hvert lot seg utføre av maskiner, stod maskinen fram som en konkurrent til mennesket.

Med maskinteknologiens inntog i verden reises ifølge Mortensen et viktig spørsmål: Hva står igjen av vår forestilling om «det menneskelige» når maskiner kan etablere seg på vårt eget område?

Det teknologiske og det menneskelige

Den franske filosofen Gilbert Simondon har tatt tak i dette spørsmålet. Ved å snu på hodet det tenkte forholdet mellom mennesket og dets tekniske hjelpemidler, åpnet han for å se menneskets bruk av tekniske hjelpemidler som selve det vesentlige ved menneskets måte å være på. Maskinen var for ham ikke noe annet enn den naturlige videreføringen av den tekniske tendensen som hadde preget «det menneskelige» gjennom alle tider.

Simondon så mekaniseringen av menneskelig virksomhet som en frigjøring av menneskelig kreativt potensial. På grunn av maskinene er mennesket i mindre grad enn før avhengig av å avgrense sitt fysiske og mentale apparat til et spesifikt teknisk gjøremål.

Også sannheten om hva som måtte gjøres forandret seg etter dette gjennombruddet. Siden mennesket nå vet hvilke stoffer i jorda som får planter til å vokse, kan vi rett og slett bare tilføre disse stoffene for å få et mer effektivt jordsmonn for våre nytteplanter.

Ingen vei tilbake

Dette resulterer i at mennesket i stadig større grad må forholde seg til teknologiens utvikling i stedet for uforutsigbare naturkrefter. Menneskets teknologiske verden er virksom hele tiden, og opprettholdelsen av de nødvendige teknologiske systemene har blitt avgjørende for menneskets overlevelse. Dette gjør at mennesker lever under stadig mer identiske forhold over hele kloden.

//]]]]> //]]>

Transhumanismen er en bevegelse som aktivt jobber for å overkomme menneskelige «begrensninger», med det formål å få mennesket som skapning til å «prestere» bedre i utførelsen av sine naturlige gjøremål. Her ser vi ifølge Mortensen tydelig hvordan forestillinger om oss selv er påvirket av det teknologiske begrepsapparatet vi har tilgjengelig: Mennesket forstår de naturlige prosessene som skjer i sin egen organisme som om de var teknikker som kan justeres og forbedres.

Man kan ikke snakke om det menneskelige uten å nevne at mennesket evner å overskride sitt biologiske potensial gjennom bruken av eksterne tekniske hjelpemidler.

Mortensen argumenterer for at transhumanismen derfor ikke representerer et brudd med «det menneskelige», men bare evner å artikulere det som alltid har vært menneskehetens mest egenartede tendens.

Les mer om Ørjan Steiro Mortensens masteroppgave på [Masterbloggen](#).